

Skitsmart

PLAN FÖR ETT
RESURSSMART
SAMHÄLLE
2025–2032

Avfallsplan för Båstads, Bjuvs, Helsingborgs, Höganäs, Åstorps och
Ängelholms kommun

Innehåll

Inledning	2
Syfte	4
Vision	4
Beskrivning av regionen	4
Avfallsorganisationen.....	4
Perspektiv på avfallshanteringen	5
Prioriterade avfallsslag	5
Fysisk planering.....	8
Innovation.....	8
Mål	9
Förebyggande av avfall inklusive återbruk.....	10
Återvinning av det avfall som uppstår	12
Nedskräpningen ska förebyggas och begränsas.....	13
Styrmedel	14
Lagstiftning och mål	15
Uppföljning	23
Framtagandet av planen	23

Bilaga 1. Beskrivning

- a) Bjuvs kommun
- b) Båstads kommun
- c) Helsingborgs stad
- d) Höganäs kommun
- e) Åstorps kommun
- f) Ängelholms kommun

Bilaga 2 Åtgärdsplan

- a) Bjuvs kommun
- b) Båstads kommun
- c) Helsingborgs stad
- d) Höganäs kommun
- e) Åstorps kommun
- f) Ängelholms kommun
- g) NSR

Bilaga 3 Miljöbedömning

Bilaga 4 Uppgifter till länsstyrelsen

- a) Bjuvs kommun
- b) Båstads kommun
- c) Helsingborgs stad
- d) Höganäs kommun
- e) Åstorps kommun
- f) Ängelholms kommun

Inledning

Plan för ett resurssmart samhälle är en avfallsplan för kommunerna Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Åstorp och Ängelholm kommun. Alla kommuner måste enligt 15 kap. miljöbalken ta fram en renhållningsordning med en tillhörande avfallsplan. Avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder för att minska avfallens mängd och farlighet. Avfallsplanen har tagits fram i ett samarbete mellan kommunerna och Nordvästra Skånes Renhållnings AB (NSR AB) under 2023 och gäller 2025–2032. En avfallsplan ska ses över/revideras var fjärde år och därför är planens tid 8 år (2 perioder)

Syftet med en regional avfallsplan är att tillsammans minska avfallens mängd och farlighet samt omvandla avfall till resurser i riktning mot ett hållbart samhälle. För att nå dit är det viktigt att vi lever efter visionen – det finns inget avfall, bara resurser.

Alla kommuner ska arbeta utifrån EU:s avfallshierarki även kallad avfallstrappan. Trappan beskriver olika sätt som avfall kan tas omhand. Vi ska sträva efter att alltid vara så högt upp i avfallstrappan som möjligt.

Förebygga

Det bästa avfallet är det som inte uppstår

Återanvända

Det avfall som faktiskt uppstår ska vi försöka återanvända

Materialåtervinna

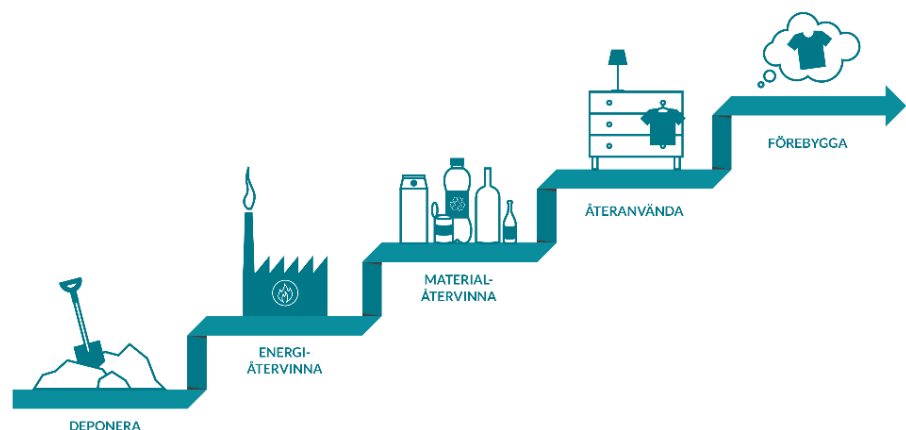
När återanvända inte är möjligt ska vi ta vara på resurserna.

Energiåtervinna

Det avfall som inte kan materialåtervinnas, restavfallet, förbränns och blir energi och fjärrvärme.

Deponering

Det sista steget är deponera det som inte går att använda på något annat sätt. Detta steg ska vi undvika eftersom det försämrar klimat och miljö.

Figur 1 EU:s avfallshierarki

Avfallsplanen innehåller tre mål:

1. Den totala avfallsmängden per invånare (exklusive trädgårdsavfall) ska minska med 20 procent till 2032 jämfört med 2022.
2. Andel avfall som går till materialåtervinning inklusive biologisk återvinning ska vara minst 65 procent år 2032.
3. Nedskräpningen i kommunen ska minska stadigt.

Till varje mål finns strategier som tillsammans bidrar till att målet nås. Utifrån strategierna har varje kommun tagit fram åtgärder som syftar till att följa *Planen för ett resurssmart samhälle*.

Utöver mål beskriver avfallsplanen de typer av avfall som ska prioriteras. Att de är prioriterade kan bero på dess klimatpåverkan, mängderna som uppstår, möjlighet att lyfta avfallet i avfallstrappan eller behov av högre prioritet. De prioriterade avfallsslagen är:

- Matavfall
- Bygg- och rivningsavfall
- Restavfall
- El-avfall
- Textil
- Trä- och trädgårdsavfall

Syfte

Syftet med en regional avfallsplan är att tillsammans minska avfallets mängd och farlighet samt omvandla avfall till resurser i riktning mot ett hållbart samhälle

Vision

Det finns inget avfall, bara resurser.

Beskrivning av regionen

Nordvästra Skånes Renhållning AB, NSR, ägs av kommunerna Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Åstorp och Ängelholm. Regionen är till ytan 1 347 kvadratkilometer och hade 271 573 invånare vid årsskiftet 2022/2023. Den ligger längs kusten och en bit in i landet, mitt i Öresundsregionen. Ett samarbete sker i regionen via Familjen Helsingborg där 11 kommuner samverkar för att få tyngd i frågor som gynnar regionen och kommunerna. Visionen för Familjen Helsingborg är att upplevas som en sammanhängande stad och att vara en av norra Europas mest kreativa och inkluderande regioner.

Avfallsorganisationen

Alla som hanterar eller ger upphov till ett avfall är en del av avfallshanteringen. Det är olika aktörer som ansvarar för olika delar av avfallshanteringen. Kommunen och dess förvaltningar har en grundläggande roll i avfallshanteringsystemet medan de som bor och verkar i kommunen har ett ansvar att följa kommunens föreskrifter. Enligt miljöbalken har kommunen renhållningsskyldighet, tillsynsansvar och ska se till att kommunala avfallet tas om hand. Renhållningsordningen beskriver hur detta ska gå till. Det är respektive kommunfullmäktige som fastställer avfallstaxa och renhållningsordning samt vem som är renhållare i kommunen. Respektive kommun är tillsynsmyndighet för avfallshanteringen.

Nordvästra Skånes Renhållnings AB (NSR) är ett kommunalt bolag som ägs av kommunerna Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Åstorp och Ängelholm. Kommunerna har beslutat att överlämna kommunens skyldigheter på avfallsområdet enligt miljöbalken till NSR. NSR ansvarar för och driver arbetet med planering, genomförande, uppföljning och utveckling av dessa tjänster. Insamling sker både i egen regi och med upphandlade entreprenörer på uppdrag av NSR. NSR ansvarar för att ta fram förslag till renhållningsordning med tillhörande avfallsplan samt förslag till avfallstaxa som sedan ska antas i respektive kommunfullmäktige. Det finns ett aktieägaravtal, ett ägardirektiv och bolagsstyrning som förklarar hur samarbetet mellan NSR och kommunerna ser ut, vilka mål som bolaget ska jobba mot och bolagsordning. Från och med 1 januari 2024 ansvarar respektive kommun för att samla in förpackningar från kommunens invånare. Insamling sker genom fastighetsnära insamling, återvinningsstationer eller återvinningscentraler. Producenter av elektroniska produkter, batterier, bilar och däck ansvarar för att samla in och ta hand om dessa produkter när de är uttjänta. Verksamhetsutövare ansvarar för att avfall som inte är avfall under

kommunalt ansvar eller faller under producentansvar hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

Perspektiv på avfallshanteringen

Ur ett miljöperspektiv har Sverige ett av världens bästa system för hantering av avfall, med låg andel deponering och hög andel energi- och materialåtervinning. Om man däremot tittar på avfallshanteringen ur ett individperspektiv så är vi långt ifrån bäst. En hög konsumtion och hög levnadsstandard hos befolkningen för med sig att stora mängder avfall uppkommer per person vilket innebär en betydande klimatpåverkan. Ur miljösynpunkt är det bästa avfallet – det som aldrig uppstår – eftersom det innebär att naturens resurser sparas. Avfall som uppstår hos hushållen kan delas in i nio grupper:

- Restavfall
- Matavfall
- Grovavfall
- Förpackningar
- Farligt avfall
- Elavfall
- Returpapper
- Trädgårdsavfall
- Bygg- och rivningsavfall

Det är viktigt att vi arbetar med att minska mängden avfall och att vi kommer så högt upp i avfallstrappan som möjligt. Vissa avfallsslag är mer prioriterade än andra. Det kan bero på deras klimatpåverkan, mängderna som uppstår, möjligheter att lyfta avfallslaget i avfallstrappan eller behov av högre prioritet.

Prioriterade avfallsslag

- Matavfall
- Bygg- och rivningsavfall
- Restavfall
- Elavfall
- Textil
- Trä- och trädgårdsavfall

Matavfall

Matavfall består dels av *oundvikligt matavfall*, det som uppstår som en restprodukt av de livsmedel vi behandlar – till exempel potatisskal, kaffesump eller fruktskal. Dels finns också *onödigt matavfall (matsvinn)*, som är mat som slängs i onödan – till exempel mat som blivit för

gammal eller mat som vi inte orkat äta upp, det vill säga livsmedel som hade kunnat konsumeras om det hade hanterats annorlunda. Slutligen är produktion av livsmedel en resurskrävande process där det också uppstår matsvinn. Det går alltså att minska mängden matavfall genom att minska på resursslöseriet. Framför allt genom att minska det onödiga matavfallet (matsvinnet) samt genom att sortera ut matavfall bättre från restavfallet. Då kan det matavfall som uppstår tas omhand och bli energi och biogödsel.

Livsmedelsverket har under 2018 tagit fram en handlingsplan för matsvinn med förslag till åtgärder inom nio områden. Livsmedelsverket menar att det globala matsvinnet är den tredje största orsaken till utsläpp av växthusgaser och för att lyckas uppnå det globala hållbarhetsmålet för matsvinn måste fler göra mer.¹ I Agenda 2030 har FN satt upp mål för matavfall där matsvinnet ska halveras i butiks- och konsumentledet samt minska i andra led till år 2030.

Bygg- och rivningsavfall

Under 2020 genererade Sverige 14,6 miljoner ton bygg- och rivningsavfall. Detta motsvarar 1,4 ton per person och år och står ungefär för 40 procent av Sveriges totala avfall (gruvavfall är inte inkluderat). Den största mängden kommer från byggbranschen. Det vanligaste är att bygg- och rivningsavfall återvinns som konstruktionsmaterial alternativt läggs på deponi eller återvinns som energi. Eftersom bygg- och rivningsavfall har en stor påverkan på klimatet är det viktigt att förbättra hanteringen av detta avfall för att hushålla med resurserna.²

Genom god planering och hushållning med resurser kan svinn förebyggas och återanvändas. Det vinner både miljön och ekonomin på.

Det bygg- och rivningsavfall som uppstår ska sorteras ut vid källan i minst sex fraktioner enligt avfallsförordningen. Dessa är:

- Trä
- Mineral som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten
- Metall
- Glas
- Plast
- Gips

Restavfall

Restavfall är avfall som inte är farligt avfall, inte går att återanvända eller återvinna på annat sätt än energiutvinning. Plockanalyser visar att cirka 40 procent av det restavfall som samlas

---

¹ https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/matvanor-halsa-miljo/matsvinn/fler-gor-mer-handlingsplan-for-minskat-matsvinn_20180618.pdf

² <https://www.naturvardsverket.se/49d418/globalassets/amnen/avfall/statistikblad-bygg-och-rivningsavfall.pdf>

in verkligen är restavfall. Men resterande 60 procent hade kunnat sorteras ut och behandlats så att resurser tagits tillvara. Av dessa 60 procent är cirka 30 procent förpackningar och tidningar och 30 procent är matavfall.

Genom att invånarna sorterar rätt minskar mängden restavfall vilket är dyrt att hantera. När avfall läggs i rätt behållare från början kan vi ta vara på och materialåtervinna mer resurser istället för att förbränna dem. Under 2022 slängdes 20 000 ton resurser i restavfallet, som vi hade kunnat hantera mer klimatsmart om de hade sorterats rätt. Det är en stor mängd jämfört med de 10 000 ton som var rätt sorterade och verkligen bara kunde återvinnas genom att bli energi. En god källsortering bidrar alltså till minskad påverkan på klimat och miljö.

El-avfall

Jämfört med andra länder samlar Sverige in en stor del elavfall, trots att vi har en hög och ohållbar konsumtion av elprodukter. Det är viktigt att samla in elavfall eftersom det innehåller farliga ämnen och om det inte tas hand om på rätt sätt kan det skada miljön och människors hälsa³. Enligt plockanalyser innehåller restavfallet 0,6 procent elavfall. Siffran upplevs kanske låg men innebär att nästan 270 ton elavfall förbrändes i NSR-kommunerna år 2022.

Textil

Vi konsumerar cirka 14 kilo textilier per person och år i Sverige. Detta innebär att den svenska textilkonsumtionen bidrar med utsläpp på över fyra miljoner koldioxidekvivalenter⁴. I plockanalyser under 2022 kunde vi se att varje invånare i NSR-regionen slängde lite mer än 10 kilo textil per år i restavfallet. Textilier bidrar med miljöpåverkan i form av kemikalier och stor vattenförbrukning. Många textilier innehåller plast och vid tvätt frigörs mikroplaster. För att förebygga textilavfall och därigenom minska miljöpåverkan från hanteringen av textilier krävs förändrade konsumtions- och produktionsmönster. Bäst är att förebygga onödig textilkonsumtion, att använda textilierna så länge som möjligt och att återvinna dem i större utsträckning än idag. Enligt EU:s avfallsdirektiv ska alla medlemsstater från och med den 1 januari 2025 samla in textil separat från annat avfall. Det finns en utredning av hur ett producentansvar för textil kan formuleras⁵.

Trä och trädgård

Från 1 januari 2024 ska hushåll och verksamheter sortera ut bioavfall i följande fraktioner:

- Park- och trädgårdsavfall som innehåller parkslide eller invasiva arter enligt EU-förteckningen
- Annat park- och trädgårdsavfall

---

³ <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/avfallslag/elavfall/>

⁴ <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/textil/dagens-textila-floden-ar-en-global-miljoutmaning/sa-paverkar-konsumtionen-i-sverige/>

⁵ <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/avfallslag/textilavfall/>

- Biologiskt nedbrytbart köks- och livsmedelsavfall. Utsorteringskravet omfattar ätlig olja och flytande fett men inte annat flytande bioavfall (matavfall).

Dessa får inte blandas med varandra eller med annat avfall. NSR har Sveriges största anläggning för produktion av biokol av trädgårdsavfall. Anläggningen kan ta emot 7 000 ton trädgårdsavfall och av det produceras 1 500 ton biokol. Biokol bidrar till att sänka koldioxid i atmosfären genom att det binder till sig koldioxid. Därför anses biokol ge en positiv påverkan på klimatet enligt FN:s klimatpanel. Biokol fungerar även bra som kvalitetsförbättring av jordar och för att stabilisera föroreningar.⁶ Ju mer trädgårdsavfall som samlas in separat desto mer biokol kan produceras. Innan biokolsanläggningen byggdes användes trädgårdsavfallet till kompost och energiutvinning. Genom biokol skapas en ny produkt och trädgårdsavfallet kommer högre upp i avfallshierarkin. Biokolsproduktionen som kolsänka är viktigt för att regionen ska bli klimatneutral.

Fysisk planering

Fysisk planering är ett område som är viktigt för att nå hållbar resurshantering och ska prioriteras på ett tidigt stadium i alla delar av samhällsplaneringen. En del i det är att säkerställa mark- och lokalbehov för en hållbar avfallshantering. Detta är viktigt att ta med i framtagandet av kommunens översiktsplan. Översiktsplanen är ett av kommunens styrdokument som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunerna.

För att möta behoven av fler bostäder kommer kommunerna både att förtäta men också bygga nya områden. Avfallet som uppkommer ska kunna hanteras, alltså sorteras, samlas in och transporteras till behandling. Även en hållbar hantering av massor är en viktig aspekt att ta med i ett tidigt skede i projektering. Man kan tänka igenom över hur massbalansen ser ut inom området och planera för lagring, sortering, behandling och återanvändning med så liten påverkan som möjligt.

Krav på tillgänglighet och närhet för avfallslämnaren vägs mot begränsningar av fordonsrörelser och hur ytorna i regionen ska användas på bästa sätt. Det är många funktioner och flöden som ska få plats i den moderna stadskärnan. Med e-handel som en starkt växande sektor blir leveranserna fler, samtidigt som emballage och material ska fraktas ut. Parallellt med detta ska transportererna i städerna minska. För att möta framtiden bör den fysiska planeringen var flexibel, vilket innebär att vi behöver se varje område för sig. För att nå en hållbar citylogistik är innovation ett viktigt verktyg.

Innovation

Om målen i avfallsplanen ska nås är det viktigt att kommunerna och NSR är en ledande region inom resurshantering och innovation där vi aktivt söker och implementerar nya och

---

⁶ <https://nsr.se/recopark-ett-nytt-kompetenscenter-for-biokol/>

innovativa lösningar för att effektivisera och förbättra vår avfallshantering. Vi strävar efter att vara en plattform för nya idéer och teknologier inom avfallsbranschen, där vi stödjer forskning och utveckling, samarbetar med innovativa företag och organisationer, och ger ekonomiskt stöd och resurser för att testa och implementera nya innovationer. Genom att främja innovation inom avfallshantering strävar vi efter att minska avfallsmängden, öka återvinningen, och skapa en mer hållbar och resurseffektiv region.

För att ska lyckas är det viktigt med samverkan, inte bara inom regionen utan även i olika forum för erfarenhetsutbyten och utbildning. Innovation är ett viktigt verktyg för att gå från linjär till cirkulär ekonomi.

Mål

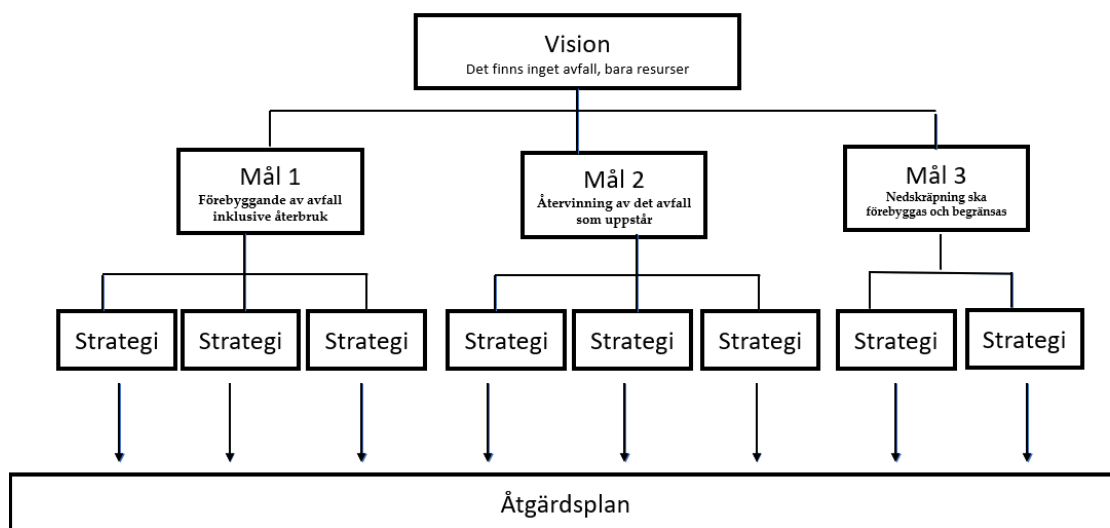
Avfallsplanen innehåller mål och åtgärder för avfallshanteringen i Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Åstorp och Ängelholms kommun. Målen och åtgärderna ska bidra till att avfallet i kommunerna minskar och att det avfall som slängs blir nya resurser samt mindre farligt för miljön och människors hälsa. I bilaga 2 finns åtgärdsplanerna som vi ska arbeta med för att nå målen.

Vision visar var vi vill nå.

Mål mäts och bidrar till önskad effekt. De är i riktning mot visionen och är de som följs upp årligen för att säkerställa att vi rör oss i rätt riktning.

Strategi ska vara en hjälp för kommunen att jobba mot målen. De är inriktade mot verksamheternas avfall, kommunens egna avfall och mot hushållens avfall.

Åtgärdsplan – Åtgärder som ska genomföras under planens period för att nå målet med hjälp av strategierna.

Förebyggande av avfall inklusive återbruk

Det bästa avfallet är det som inte uppstår. Genom att minska konsumtionen av nya varor och produkter samt att konsumera smartare kan vi minska mängden avfall. Det innebär att vi tar mindre resurser i anspråk och minskar vårt ekologiska fotavtryck. Målen som mäts per invånare tar hänsyn till gästnätter, arbetsplatsnetto samt fritidsboenden som hämtas från Avfall Web.

Mål	Målbeskrivning	Nuläge	Uppföljning
1. Den totala avfallsmängden per invånare (exklusive trädgårdsavfall) ska minska med 20 procent till 2032 jämfört med 2022.	Avfall Sverige sammanställer de totala avfallsmängderna årligen utifrån data som rapporterats i databasen Avfall web. Genom att minska mängden med 20 procent blir den totala avfallsmängden 282 kilo per invånare och år. Alla kommuner har olika nuläge vilket innebär att det även blir olika mål	2022 = 353 kg/invånare och år Bjuv = 302 Bästad = 422 Helsingborg = 340 Höganäs = 413 Åstorp = 346 Ängelholm = 354	Insamlad mängd kommunalt avfall per invånare och år.

Strategier	Uppföljning/exempel på åtgärd	Nuläge
Avfall från verksamheterna		
1a. Kommunen ska arbeta aktivt för att verksamheter ska minska sitt avfall. Särskilt prioriterat är: <ul style="list-style-type: none"> • Bygg- och rivningsavfall • Elavfall • Matavfall • Plastavfall • Restavfall 	Kommunen redovisar på vilket sätt den arbetar aktivt. Exempel: <ul style="list-style-type: none"> • Förebyggande av avfall i tillsynsplanen. • Rutiner för användning av vägledningen "Förebygga avfall - varför då? Och hur ska vi göra?". 	Nuläge saknas

	<ul style="list-style-type: none"> Näringslivsutveckling kring exempelvis cirkulär ekonomi. 	
--	--	--

Kommunernas avfall och där kommunen har rådighet		
1b. Alla kommunala arbetsplatser* ska årligen genomföra avfallsförebyggande åtgärder och kunna påvisa resultat. *där kommunen har rådighet att påverka	Rapportering från kommunen om genomförda åtgärder.	Nuläge saknas
1c. Mängden matsvinn vid tillagning och servering ska stadigt minska i kommunorganisationen.	Mäta matsvinn regelbundet. Gram matsvinn per matgäst (skolelev, förskolebarn, vårdtagare, personal) Allt matsvinn som hanteras på samma arbetsplats ska ingå i mätningen.	I plockanalyser kan man se att det finns mycket onödigt matavfall både i det källsorterade matavfallet samt i restavfallet. Genom att minska matsvinnet minskar klimatpåverkan.
1d. Kommunen ska arbeta aktivt för att minska sina inköp genom att förlänga livslängden och återbruka exempelvis elprodukter, möbler och byggmaterial.	Kommunen redovisar på vilket sätt den arbetar aktivt. Exempel: <ul style="list-style-type: none"> Upphandling och inköp av reparationstjänster. Åtgärder som förlänger livslängden på elprodukter och möbler. 	Nuläge saknas
Avfall från hushållen		
1e. Kommunen ska årligen redovisa hur de stimulerar och	Rapportering från kommunen om genomförda åtgärder.	Nuläge saknas

underlättar för kommuninvånare att minska sitt avfall.	Exempel <ul style="list-style-type: none"> • Underlätta för delning, lån och reparation. 	
--	---	--

Återvinning av det avfall som uppstår

Detta mål syftar till att hanteringen av avfall ska utföras på mest lämpligt sätt. Avfallet ska i största möjliga mån ses som en resurs i ett kretslopp, där vi materialåtervinner i största möjliga mån och därefter energiutvinner. Det är viktigt att det miljöfarliga avfallet fasis ut så att miljön påverkas så lite som möjligt.

Mål	Målbeskrivning	Nuläge	Uppföljning
2. Andel avfall som går till materialåtervinning inklusive biologisk återvinning ska vara minst 65 procent år 2032.	Den totala avfallsmängden per invånare inklusive trädgårdsavfall som faktiskt materialåtervinns inklusive biologisk återvinning. Det innebär att felsorteringar och det avfall som uppstår under återvinningsprocessen inte räknas som återvunnet. Syftet med målet är att det avfall som uppstår ska sorteras så att resurser tas till vara och att farligt avfall hanteras så att det inte skapar olägenhet för människor eller miljön.	2022 = 47 % Bjuv 45 % Båstad 54 % Helsingborg 41 % Höganäs 52 % Åstorp 42 % Ängelholm 47 %	Avfall Web

Strategier	Uppföljning/exempel på åtgärd	Nuläge
Avfall från verksamheterna		
2a. Alla verksamheter ska minska felsorteringen och öka återvinningen.	Uppföljning genom tillsyn. Målet gäller alla verksamheter. Uppföljningen gäller de verksamheter som har kommunal miljötillsyn. Säkerställa att tex hamnar hanterar sitt avfall korrekt	Nuläge saknas

Kommunernas avfall och där kommunen har rådighet		
2b. Alla kommunala arbetsplatser ska minska felsorteringen och öka återvinningen.	Rapportering från kommunen om genomförda åtgärder. Uppföljning via stickprov	Nuläge saknas
2c. Kommunen ska aktivt arbeta med att minska klimatpåverkan från massahanteringen där kommunen har rådighet.	Förhållandet mellan jungfrulig och återvunna massor. In Sito sanering jämfört med schaktsanering,	Nuläge saknas
Avfall från hushållen		
2c. Alla hushåll ska minska felsorteringen och öka återvinningen.	Renheten på restavfall. Förändring i insamlade mängder	Renhet på restavfall = 40 %

Nedskräpningen ska förebyggas och begränsas

Förebygga och begränsa nedskräpning behöver göras inom flera områden. Kommunerna bör arbeta mer aktivt med det förebyggande arbetet och med att optimera driften. Detta kan kommunerna göra genom att ha rätt typ och placering av skräpkorgar, askkoppar och andra avfallskärl. Att påverka beteende och attityder tar lång tid och det är viktigt att arbeta med såväl skolelever som den vuxna allmänheten. Möjligheten att lämna skräp via avfallsstationer ska vara så optimal som möjligt.

Mål	Målbeskrivning	Nuläge	Uppföljning
3. Nedskräpningen i kommunen ska stadigt minska.	Nedskräpning sprider onaturliga och farliga ämnen i naturen. Nedskräpning upplevs också negativt av invånarna och bidrar till otrygga miljöer samtidigt som det kostar pengar att städa upp. Genom att minska nedskräpningen upplevs miljön som renare och tryggare samtidigt som		Håll Sverige Rent:s skräpmätning, antal nedskräpningsärenden eller annat system. Kommunen väljer hur den vill följa upp målet, det viktigaste är att det följs upp på samma sätt under planens giltighetstid.

	<p>kommunerna kan lägga sina resurser på något viktigare. Marin nedskräpning påverkar alla kommuner, även inlandet eftersom nedskräpningen följer vattendrag ut till havet. Därför är det viktigt att förebygga och begränsa nedskräpning innan den når vattendrag och dagvattenbrunnar.</p>		
--	--	--	--

Strategier	Uppföljning/exempel på åtgärd	Nuläge
3a. Aktiviteter ska genomföras årligen för kommunens invånare i syfte att öka medvetenheten kring nedskräpning och dess konsekvenser.	Redovisade aktiviteter, exempelvis skräpplockardagar, städa stränder, plogging	Nuläge saknas
3b. Aktiviteter ska genomföras årligen för att förebygga och begränsa dumpning.	Redovisade aktiviteter	Nuläge saknas

Styrmedel

Kommunen kan använda sig av styrmedel för att genomföra åtgärderna i den regionala avfallsplanen och uppnå målen. Styrmedlen är:

- **Lokala föreskrifter**
Renhållningsordningen innehåller kommunala bestämmelser. Den är kommunens verktyg för att styra och utveckla avfallshanteringen i kommunen. Alla regler är inte styrande, några är endast rådgivande.
- **Tillsyn**
Tillsynsmyndigheten ställer krav på åtgärder och egenkontroll vid tillståndsgivning

och tillsyn, samt ger vägledning för att främja en hållbar utveckling. Tillsyn är ett effektivt styrmedel för att påverka företag och verksamheter.

- **Upphandling**

Upphandling kan användas som ett styrmedel genom att ställa krav på avfallsförebyggande åtgärder vid inköp av varor, tjänster och byggtreprenader. Genomtänkt upphandling kan minska belastningen på miljön samt bidra till hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

- **Avfallstaxa**

Avfallstaxan är ett ekonomiskt styrmedel där avgifter tas ut så att återanvändning, återvinning eller annan miljövänlig avfallshantering stimuleras. Taxan kan användas för att styra konsumtion och beteende i en mer hållbar riktning, där källsortering i fler fraktioner är mer ekonomiskt fördelaktigt för invånaren än att blanda avfall.

- **Fysisk planering**

När ett hållbart samhälle ska byggas är avfallshanteringen grundläggande. Tillgänglighet och närhet till sorteringsystem är viktigt för att främja en god sortering. Därför uppmärksammas avfallshanteringen tidigt i den fysiska planeringen.

- **Information och kommunikation**

För att kunna göra hållbara val behövs kunskap. Information är ett styrmedel för att öka medvetenheten hos allmänheten och ge ett förändrat beteende. Med rätt information kan allmänheten lättare förebygga att avfall uppstår, minska nedskräpningen och sortera sitt avfall bättre. Information är effektivt tillsammans med andra styrmedel. Utbildning och rådgivning är en stor del av kommunikationsarbetet.

- **Nudging**

Att göra det lätt att göra rätt för invånare innebär att underlätta ett önskat beteende – en miljöstyrning eller en ”knuff” i rätt riktning, så kallad nudging. Detta gör man genom att skapa bra förutsättningar för enklare sortering, avfallsminimering och en mindre resursslösande livsstil. Nudging är ett styrmedel som kan realiseras i form av information eller operativa åtgärder.

Lagstiftning och mål

Mål och åtgärder i avfallsplanen ska bidra till ett mer hållbart samhälle där resurser används på ett smart vis. Det innebär att avfall ska förebyggas, att resurser som har tagits i anspråk används på ett så effektivt och hållbart sätt som möjligt och att avfall som uppstår så långt som möjligt återvinns och används till nya produkter.

Ett flertal lagar berör avfallsområdet både internationellt och nationellt. Övergripande gäller FN:s globala mål för hållbar utveckling samt EU:s avfallsdirektiv. 2018 beslutade Europeiska unionen om revideringar i avfallslagstiftningen, det så kallade avfallspaketet. Målet är

minskade avfallsmängder, ökad återanvändning av produkter, ökad återvinning samt förbättrad avfallshantering. I miljölagstiftningen anges att alla kommuner i Sverige ska ta fram en kommunal avfallsplan som antas av kommunfullmäktige i respektive kommun. Innehållet i avfallsplanen regleras genom Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:6). Enligt 15 kapitlet i miljöbalken och avfallsförordningen (2020:614) ska den kommunala avfallsplanen bland annat innehålla mål och åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet. Målen syftar också till att kommunen ska sträva uppåt i EU:s avfallshierarki.

Globala mål – Agenda 2030

Den 25 september 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en universell agenda som inrymmer 17 globala mål för hållbar utveckling. De globala målen har i sin tur 169 delmål och 230 indikatorer. Målen syftar till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen och lösa klimatkrisen fram till år 2030. För att de globala målen ska bli verklighet måste alla delar av samhället – organisationer, näringsliv, offentlig sektor, forskare och enskilda individer – inkluderas. Regeringen har utsett Agenda 2030-delegationen att ansvara för det svenska arbetet med hållbarhetsmålen. Av de 17 globala målen berörs avfallshanteringen främst av åtta hållbarhetsmål med tillhörande delmål. I tabell 1 beskrivs hur dessa beaktas i den regionala avfallsplanen.

Tabell 1.

De globala målens betydelse för avfallshanteringen i regionen		
Hållbarhetsmål	Delmål	Betydelse i regionen
	3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.	Säkerställa att avfall som uppstår tas omhand på rätt sätt och inte förorenar eller kontaminerar luft, vatten och mark. Hållbar hantering av avfall.
	6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen	Sträva mot ökad återanvändning och återvinning.

	och en säker återanvändning globalt.	
	7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.	Energiutvinning av avfall med stävan att minska innehållet av material med fossilt ursprung, samt att öka produktionen av biogas.
	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.	Hållbar hantering av avfall.
	<p>12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.</p> <p>12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butiks- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.</p> <p>12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med det överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av avfall i luft, vatten och mark i syfte att minimera dess negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.</p>	<p>Hållbar hantering av avfall som ger hög återanvändning och materialåtervinning.</p> <p>Minska mängden matsvinn.</p> <p>Hållbar hantering av avfall som inte ger någon påverkan på människa eller miljö.</p>

	<p>12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.</p> <p>12.8 Senast 2030 säkerställa att alla människor har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.</p>	<p>Hållbar hantering av avfall med förebyggande i fokus.</p> <p>Skapa beteendeförändring för minskade avfallsmängder och minskad nedskräpning.</p>
	<p>13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.</p> <p>13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.</p>	<p>Integrera hänsyn till klimatet i arbetet med hållbar hantering av avfall.</p> <p>Hållbar hantering av avfall med liten påverkan på klimatet.</p>
	<p>14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.</p>	<p>Förebygga och begränsa nedskräpning på land och i vatten.</p>
	<p>15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de</p>	<p>En hållbar hantering av avfall, öka materialåtervinningen och minska matsvinnet.</p>

	skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.	
--	--	--

EU-direktiv och mål

Inom EU gäller avfallsdirektivet (2008/98/EG) som en rättslig ram för avfallshanteringen i Europa. Direktivet har utformats för att minska mängden avfall och öka återvinningen av det avfall som uppstår. Detta för att minska avfallshanteringens påverkan på miljön och effektivisera utnyttjandet av resurser. Direktivet innehåller en avfallshierarki med styrande bestämmelser, en beskrivning av avfallshandling och tillstånd, planering kring avfallshandling samt administrativa krav kring rapportering. Direktivet anger att avfallspolitiken bör ha som mål att minska resursanvändningen och den lyfter fram hur viktigt det är att tillämpa avfallshierarkin i praktiken. Avfallshierarkin visar i vilken ordning man ska ta hand om avfall. Den innebär att man helst ska förebygga att avfall uppstår, i andra hand återanvända det, i tredje hand materialåtervinna det och så vidare. Ordningen gäller under förutsättning att det är miljömässigt motiverat och ekonomiskt rimligt. EU:s medlemsländer ska arbeta fram regler och styrmedel för att styra avfallshandling i denna riktning.

Nya regler för bioavfall

EU:s avfallsdirektiv ställer krav på att bioavfall ska sorteras ut och materialåtervinnas. Detta innebär att matavfall och trädgårdsavfall inte får läggas i restavfallet. Från den 1 januari 2024 är kommunerna skyldiga att samla in utsorterat matavfall från både hushåll och verksamheter i följande fraktioner:

- Park- och trädgårdsavfall som innehåller parkslide eller invasiva arter enligt EU:s förteckning över invasiva främmande arter.
- Annat park- och trädgårdsavfall.
- Biologiskt nedbrytbart köks- och livsmedelsavfall (tidigare benämndes matavfall). Här ingår även ätlig olja och flytande fett men inte annat flytande bioavfall.

EU:s paket för cirkulär ekonomi

För att underlätta övergången till en mer cirkulär ekonomi har kommissionen tagit fram ett paket för cirkulär ekonomi. Det syftar till att fokusera på de frågor där åtgärder på EU-nivå ger ett verkligt mervärde och kan åstadkomma konkreta förändringar. Paketet innehåller reviderade lagstiftningsförslag om avfall samt en övergripande handlingsplan.

Handlingsplanen för den cirkulära ekonomin fastställer åtgärder för att sluta kretsloppet och hanterar alla faser i en produkts livscykel: från konsumtion och produktion till avfallshandling och marknaden för returråvaror. Handlingsplanen innehåller ett antal cirkulära nyckelsektorer som är avgörande för att uppnå en cirkulär ekonomi_

- Plast
- Textilprodukter
- Elektronik och e-avfall
- Livsmedel som vatten och näringsämnen
- Förpackningar
- Batterier och fordon
- Bygg och anläggningsarbeten.⁷

Nationella mål och lagar

I Sverige är det miljöbalken samt avfallsförordningen (2020:614) som styr arbetet kring avfall. Även miljö kvalitetsmålen är viktigt och beskriver det tillstånd i den svenska miljön ska nå. Det finns 16 miljö kvalitetsmål som alla berör viktiga miljöområden, varav tre mål huvudsakligen berör avfallshandling. För flera avfallstyper finns förordningar kring producentansvar.

Det svenska miljömålssystemet

Det svenska miljömålssystemet innehåller ett generationsmål, sexton miljö kvalitetsmål och fjorton etappmål. Generationsmålet anger inriktningen för miljöarbetet och vad som behöver ske på samhällsnivå för att vi ska få ett hållbart samhälle. Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd som miljöarbetet ska leda till i Sverige och etappmålen anger mål som vi måste uppnå längs vägen för att nå generationsmålet.

Generationsmålet

Miljöpolitikens övergripande mål är att lämna över ett samhälle till nästa generation, där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Miljö kvalitetsmål

Sveriges riksdag har antagit sexton miljö kvalitetsmål som utgör grunden i den nationella miljöpolitiken. Målen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö

---

⁷ <https://www.europarl.europa.eu/news/sv/headlines/society/20210128STO96607/hur-vill-eu-uppna-en-cirkular-ekonomi-senast-till-ar-2050>

7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Avfallshanteringen är idag effektiv men avfallsmängderna fortsätter att öka och det krävs att mängden avfall minskar för att generationsmålet och flera miljökvalitetsmål ska kunna nås. Främst berörs tre mål; (1) *Begränsad klimatpåverkan*, (4) *Giftfri miljö samt* (15) *God bebyggd miljö*.

Utöver detta har regeringen fastställt etappmål inom olika områden, som anses vara prioriterade för att nå generationsmålet;

Avfall

- Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning
Senast 2025 ska förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ha ökat till minst 55 viktprocent, 2030 till minst 60 viktprocent och 2035 ha ökat till minst 65 viktprocent.

Begränsad klimatpåverkan

- Utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter (2030)
Växthusgasutsläpp från inrikes transporter ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med år 2010.

Cirkulär ekonomi

- Återanvändning av förpackningar (2030)
Av de förpackningar som släpps ut på marknaden i Sverige för första gången ska andelen som är återanvändbara öka med minst 20 procent från år 2022 till år 2026 och med minst 30 procent från år 2022 till år 2030

Nationella åtgärdsprogrammet för havsmiljön.

I det nationella åtgärdsprogrammet för havsmiljö ingår åtgärder mot marint skräp. Åtgärd 23 handlar om att vid revidering av de kommunala avfallsplanerna ska belysas hur avfallshanteringen kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp, samt att mål ska sättas upp för ett sådant arbete.

Förändring kring producentansvar

Producentansvar för förpackningar

Förordning (2022:1274) träder i kraft den 1 januari 2023 men alla bestämmelser tillämpas inte direkt. Förordningen innebär bland annat att följande avfallsslag ska samlas in separerat och fastighetsnära:

- Pappersförpackningar
- Plastförpackningar
- Metallförpackningar
- Färgade glasförpackningar
- Ofärgade glasförpackningar

Viktiga datum att beakta:

- 1 januari 2026 ska kommunerna samla in utsorterat förpackningsavfall av papper, plast, glas och metallförpackningar på torg, parker och andra populära platser.
- 1 januari 2027 ska samtliga kommuner ha infört fastighetsnära insamling från hushåll samt från samlokaliserade verksamheter som har valt kommunal insamling.

Skrymmande förpackningar av papper, kartong och plast ska samlas in på lättillgängliga insamlingsplatser (lip:ar). Alla förpackningsmaterial inklusive träförpackningar och övrigt förpackningsmaterial ska samlas in på en stationär, bemannad återvinningscentral i kommunal regi.

Producentansvar för returpapper

Regeringen beslutade december 2020 att förordningen om producentansvar för returpapper ska upphävas. Samtidigt beslutade regeringen om vissa ändringar i avfallsförordningen som bland annat innebär att returpapper även i fortsättningen ska sorteras ut från annat avfall, men att det utsorterade returpapperet ska samlas in av kommunerna från och med 1 januari 2022.

Skånes miljömål

Länsstyrelsen Skåne har i uppdrag av regeringen att samordna det regionala miljöarbetet, ansvara för att ta fram och besluta om regionala miljömål, samt följa upp resultatet för Skåne. Skånes miljömål är samma som de nationella miljömålen, med undantag för målet Storslagen fjällmiljö. Under målet Begränsad miljöpåverkan har Skåne antagit ytterligare fem egna mål för att uppnå delar av det miljö kvalitetsmålet.

Klimat- och energistrategi – Skåne

I juni 2018 antogs en klimat- och energistrategi med målet ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne till 2030. Varav följande är aktuella för avfallshanteringen:

- Utsläppen av växthusgaser i Skåne ska vara minst 80 procent lägre än år 1990.
- Utsläppen av växthusgaser från konsumtion i Skåne ska vara högst 5 ton koldioxidekvivalenter per person och år.
- Energianvändningen i Skåne ska vara minst 20 procent lägre än år 2005 och utgöras av minst 80 procent förnybar energi.
- Utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne ska vara minst 70 procent lägre än år 2010.

Uppföljning

NSR och kommunerna ska följa upp avfallsplanen varje år före april månads slut. NSR ansvarar för att följa upp målen och kommunerna ansvarar för att rapportera utfall från delmål och åtgärder till NSR senast utgången av februari. Uppföljningen ska presenteras i kommunerna och för politiker och tjänstemän. NSR ska varje tertiäl rapportera hur kommunerna hur prognosen kring den totala avfallsmängden ser ut.

Framtagandet av planen

Processen

En arbetsgrupp samt en styrgrupp med representanter från NSR:s samtliga ägarkommuner träffades regelbundet under tiden som planen togs fram. Deltagarna i arbetsgruppen hade som uppgift att förmedla ut i kommunen, ta fram material till planen samt delta i diskussionerna kring framtagande av mål. De hade också i uppgift att sammankalla till de workshops som genomfördes under arbetet.

Arbetsgruppen diskuterade även tidigare avfallsplaner och prioriterade områden samt tog fram förslag på mål. Detta resulterade i tre mål där varje mål har strategier som är kopplade till verksamheternas avfall, kommunernas avfall samt avfall från hushåll.

När styrgruppen godkänt målen genomfördes workshops i kommunerna. Varje kommun hade egna workshops där åtgärder diskuterades framunder ledning av Maria Larsson från Marla miljödialog. På dessa workshops var det viktigt att flera olika delar av kommunerna var representerade, eftersom det är personalen i de olika verksamheterna som har kunskap om vilka åtgärder som är realistiska för dem i det förebyggande arbetet.

I början av 2022, vid uppdatering av renhållningsordningarna har alla kommuner och VA-enheterna fått gå igenom sin renhållningsordning för att konstatera om det saknar något, något som är otydligt eller om det finns delar som inte är aktuella längre samt nya lagändringar. En uppdaterad version av renhållningsordningarna skickades till

kommunerna under sommaren 2022 En viktig del var att säkerställa att rätt förvaltning var ansvarig för rätt dispens.

Under vintern 23/24 fattade samtliga kommunstyrelser beslut om att ställa ut renhållningsföreskrifterna med tillhörande avfallsplan under februari till juni 2024. En remissammanställning gjordes sommaren 2024 och beslut om antagande av dokumenten skedde under hösten 2024 i samtliga kommunfullmäktige.

Deltagarlista

Organisation

Beställare: Erika Fjelkner, avdelningschef strategiska relationer

Projektledare: Tina Jörgensen, avfallsstrateg

Delprojektledare: Maria Larsson, miljökonsult Marla miljödialog

Styrgrupp

Bjuvs kommun - Thorsten Schnaars

Båstads kommun - Jan Bernhardsson

Helsingborgs stad - Jens Gille och Emelie Lewin

Höganäs kommun - Margareta Engkvist Björkenhall

Åstorps kommun – Anders Aronsson

Ängelholms kommun - Ida Persson

Arbetsgrupp

Bjuvs kommun – Sulejman Ovcina

Båstads kommun – Jan Bernhardsson

Helsingborgs stad – Helen Wiklund

Höganäs kommun – Agnes Werner och Fredrik Seger

Åstorps kommun – Sofie Johansson och Julie Magiera

Ängelholms kommun – Maria Adolfsson och David Thorstensson